

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1975

Vyhlásené: 28.11.1975

Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1976

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

130

VYHLÁŠKA

Ministerstvo práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky

z 19. novembra 1975,

**ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení a zákon Českej
národnej rady o pôsobnosti orgánov Českej socialistickej republiky v
sociálnom zabezpečení**

Ministerstvo práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky ustanovuje po dohode s Federálnym ministerstvom práce a sociálnych vecí, ostatnými zúčastnenými ústrednými orgánmi a s Českou odborovou radou a po prerokovaní so Zväzom družstevných roľníkov Českej socialistickej republiky podľa § 172 ods. 6 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení a podľa § 50 zákona Českej národnej rady č. 129/1975 Zb. o pôsobnosti orgánov Českej socialistickej republiky v sociálnom zabezpečení:

PRVÁ ČASŤ

SPRÁVNA KOMISIA

PRVÝ DIEL

POSUDKOVÉ KOMISIE SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

Volba členov

§ 1

(1) Predsedu posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia okresného národného výboru a jeho zástupcu volí okresný národný výbor zo svojich poslancov.

(2) Za ďalších členov tejto komisie volí okresný národný výbor:

- a) zástupcu Revolučného odborového hnutia na návrh okresnej (pražskej) správy nemocenského poistenia,
- b) zástupcu výrobných družstiev na návrh krajského výboru Českého zväzu výrobných družstiev,
- c) zástupcu ozbrojených síl na návrh okresnej vojenskej správy,
- d) zástupcu útvarov Zboru národnej bezpečnosti a vojsk ministerstva vnútra na návrh krajskej správy Zboru národnej bezpečnosti,
- e) zástupcu zboru nápravnej výchovy na návrh útvaru, ktorý pôsobí v územnom obvode okresného národného výboru,
- f) zástupcu jednotných roľníckych družstiev na návrh okresného výboru Zväzu družstevných roľníkov Českej socialistickej republiky,
- g) zástupcu okresného výboru Českého zväzu protifašistických bojovníkov na návrh tohto výboru,

- h) lekára posudkovej služby sociálneho zabezpečenia, lekára štátnej zdravotníckej správy, lekára ozbrojených síl, lekára Zboru národnej bezpečnosti a vojsk ministerstva vnútra, lekára železničného zdravotníctva a lekárov - členov zväzu protifašistických bojovníkov na návrh príslušných orgánov a organizácií,
- ch) pracovníkov príslušného odboru národného výboru.

§ 2

(1) Predsedu posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia krajského národného výboru a jeho zástupcu volí krajský národný výbor zo svojich poslancov.

(2) Za ďalších členov tejto komisie volí krajský národný výbor:

- a) zástupcu Revolučného odborového hnutia na návrh krajskej (pražskej) správy nemocenského poistenia,
- b) zástupcu výrobných družstiev na návrh krajského výboru Českého zväzu výrobných družstiev,
- c) zástupcu ozbrojených síl na návrh krajskej vojenskej správy,
- d) zástupcu útvarov Zboru národnej bezpečnosti a vojsk ministerstva vnútra na návrh krajskej správy Zboru národnej bezpečnosti,
- e) zástupcu zboru nápravnej výchovy na návrh správy zboru nápravnej výchovy,
- f) zástupcu jednotných roľníckych družstiev na návrh Ústredného výboru Zväzu družstevných roľníkov Českej socialistickej republiky,
- g) zástupcu Ústredného (v Prahe mestského) výboru Zväzu protifašistických bojovníkov na návrh tohto výboru,
- h) lekára posudkovej služby sociálneho zabezpečenia, lekára štátnej zdravotníckej správy, lekára ozbrojených síl, lekára Zboru národnej bezpečnosti a vojsk ministerstva vnútra, lekára železničného zdravotníctva, lekárov pracujúcich v odvetví ministerstva školstva a lekárov - členov zväzu protifašistických bojovníkov na návrh príslušných orgánov a organizácií,
- ch) pracovníkov príslušného odboru národného výboru.

Rokovanie a zloženie posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia

§ 3

(1) Posudková komisia sociálneho zabezpečenia je schopná rokovať a uznášať sa, ak sú prítomní predseda alebo jeho zástupca, zástupca Revolučného odborového hnutia, lekár posudkovej služby sociálneho zabezpečenia, jeden z lekárov štátnej zdravotníckej správy a pracovník príslušného odboru národného výboru, ktorý je zároveň tajomníkom komisie.

(2) Namiesto zástupcu Revolučného odborového hnutia musia byť prítomní:

- a) zástupca jednotných roľníckych družstiev, ak je účastníkom konania družstevný roľník alebo jednotlivo hospodáriaci roľník (spolupracujúci člen rodiny),
- b) zástupca výrobných družstiev, ak je účastníkom konania člen výrobného družstva,
- c) zástupca ozbrojených síl (Zboru národnej bezpečnosti alebo zboru nápravnej výchovy) pri posudzovaní príslušníka ozbrojených síl (Zboru národnej bezpečnosti alebo zboru nápravnej výchovy) z povolania, a ak nejde len o kontrolnú lekársku prehliadku, aj lekár ozbrojených síl (Zboru národnej bezpečnosti).

(3) Ak je v komisii prerokúvaný prípad mladistvého alebo dieťaťa, musí byť prítomný ako lekár štátnej zdravotníckej správy dostový lekár a pracovník príslušného odboru národného výboru.

(4) Ak sa prerokúva prípad žiadateľa (dôchodcu), ktorý bol účastníkom odboja, musí byť prítomný zástupca Českého zväzu protifašistických bojovníkov a lekár, ktorý je členom tejto organizácie.

(5) Zloženie komisie na prerokovanie jednotlivých prípadov určuje podľa odsekov 1 až 4 predseda alebo jeho zástupca.

§ 4

(1) Podľa potreby prizve predseda alebo jeho zástupca na rokovanie komisie:

- a) zástupcu závodného výboru základnej organizácie Revolučného doborového hnutia v organizácií, v ktorej účastník konania pracuje alebo naposledy pracoval, prípadne zástupcu vyššieho orgánu Revolučného odborového hnutia,
- b) zástupcu jednotného roľníckeho družstva alebo výrobného družstva, v ktorom družstevník je alebo naposledy bol pracovne činný,
- c) zástupcu miestneho (mestského) národného výboru, v územnom obvode ktorého má účastník bydlisko,
- d) zástupcu Zväzu invalidov v Českej socialistickej republike, prípadne zástupcov ďalších spoločenských organizácií,
- e) zástupcu príslušného lekára posudzovaného, ak je to nevyhnutne v záujme posúdenia zdravotného stavu účastníka konania,
- f) ošetrojúceho lekára posudzovaného, ak je to nevyhnutné v záujme posúdenia zdravotného stavu účastníka konania,
- g) iných občanov, od ktorých možno očakávať, že prispejú k objasneniu závažných okolností dôležitých pre rozhodnutie komisie.

(2) Zástupcovia orgánov a organizácií uvedených v predchádzajúcom odseku a zástupcovia orgánov sociálneho zabezpečenia musia byť na rokovanie komisie pozvaní, ak tieto orgány (organizácie) o to požiadajú. rovnako musí byť na rokovanie pozvaný ošetrojúci lekár, ak o to požiada.

§ 5

(1) Lekársky nález potrebný na rokovanie posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia okresného národného výboru vyhotovuje lekár, ktorý liečil posudzovaného; ak ide o chorobu z povolania, vyhotovuje tento nález lekár oddelenia chorôb z povolania príslušného ústavu národného zdravia (kliniky). Ak ide o určenie stupňa invalidity alebo o rozhodnutie, že ide o občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, alebo o rozhodnutie o nevyhnutnosti trvalého preloženia na inú prácu alebo nevyhnutnosti trvalej zmeny zamestnania zo zdravotných dôvodov, predkladá lekársky nález ošetrojúceho lekára, prípadne odborného lekára príslušná lekárska poradná komisia (lekárska komisia) po preskúmaní a potvrdení tohto nálezu. Lekárske nálezy na rokovaní posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia krajského národného výboru podáva lekár, ktorý je členom tejto komisie.

(2) Potrebnú lekársku dokumentáciu na rokovanie posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia okresného národného výboru vydáva zdravotnícke zariadenie.

(3) Lekári, ktorí sú členmi posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia okresného národného výboru, spolupracujú s lekáskymi poradnými komisiami (s lekáskymi komisiám). Lekári, ktorí sú členmi posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia okresného národného výboru i krajského národného výboru, kontrolujú správnosť a úplnosť lekárskej dokumentácie a pri rokovaní v

posudkovej komisii sociálneho zabezpečenia podľa potreby vyšetrojú posudzovaného občana znovu; sú tiež zodpovední za posúdenie zdravotného stavu posudzovaného občana a vyjadrujú sa najmä o tom, či jeho zdravotný stav je dlhodobe nepriaznivý a kedy táto zmena nastala.

(4) Posudkové komisie sociálneho zabezpečenia okresného národného výboru zasadajú spravidla v zdravotníckych zariadeniach štátnej zdravotníckej správy a vo veľkých organizáciách, ktoré majú zdravotnícke zariadenia s potrebným vybavením.

§ 6

Posudková komisia sociálneho zabezpečenia sa uznáva prevažnou väčšinou hlasov prítomných členov. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedu.

§ 7

Členovia komisie a občania prizvaní na prerokovanie jednotlivých prípadov v posudkovej komisii sociálneho zabezpečenia (§ 4) sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli v priebehu rokovania komisie.

DRUHÝ DIEL DÁVKOVÉ KOMISIE

Volba členov

§ 8

(1) Predsedu dávkovej komisie okresného národného výboru a jeho zástupcu volí okresný národný výbor zo svojich poslancov.

(2) Za ďalších členov dávkovej komisie volí okresný národný výbor:

- a) zástupcu Revolučného odborového hnutia na návrh okresnej (pražskej) správy nemocenského poistenia,
- b) zástupcu výrobných družstiev na návrh krajského výboru Českého zväzu výrobných družstiev,
- c) zástupcu jednotných roľníckych družstiev na návrh okresného výboru Zväzu družstevných roľníkov Českej socialistickej republiky,
- d) občanov, ktorí majú úzky vzťah k sociálnemu zabezpečeniu, na doporučenie socialistických organizácií,
- e) pracovníkov príslušného odboru národného výboru.

§ 9

(1) Predsedu dávkovej komisie krajského národného výboru a jeho zástupcu volí krajský národný výbor zo svojich poslancov.

(2) Za ďalších členov dávkovej komisie volí krajský národný výbor:

- a) zástupcu Revolučného odborového hnutia na návrh krajskej (pražskej) správy nemocenského poistenia,
- b) zástupcu výrobných družstiev na návrh krajského výboru Českého zväzu výrobných družstiev,
- c) zástupcu jednotných roľníckych družstiev na návrh Ústredného výboru Zväzu družstevných roľníkov Českej socialistickej republiky,

- d) občanov, ktorí majú blízky vzťah k sociálnemu zabezpečeniu, na doporučenie socialistických organizácií,
- e) pracovníkov príslušného odboru národného výboru.

§ 10

Rokovanie a zloženie dávkovej komisie

(1) Dávková komisia je schopná rokovať a uznávať sa, ak je prítomný predseda alebo jeho zástupca Revolučného odborového hnutia a pracovník príslušného odboru národného výboru, ktorý je zároveň tajomníkom komisie.

(2) Miesto zástupcu Revolučného odborového hnutia musia byť prítomní:

- a) zástupca jednotných roľníckych družstiev, ak je účastníkom konania družstevný roľník alebo jednotlivo hospodáriaci roľník (spolupracujúci člen rodiny),
- b) zástupca výrobných družstiev, ak je účastníkom konania člen výrobného družstva.

(3) Ak rozhodnutie dávkovej komisie závisí tiež na riešení otázok patriacich do pôsobnosti posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia, je dávková komisia viazaná rozhodnutím, prípadne posudkom posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia.

§ 11

Ustanovenia § 3 ods. 5, § 4, § 6 a § 7 platia i pre rokovanie dávkovej komisie.

TRETÍ DIEL

KOMISIA STAROSTLIVOSTI O RODINU A DETI

§ 12

Volba členov

(1) Predsedu komisie starostlivosti o rodinu a deti a jeho zástupcu volí okresný národný výbor a krajský národný výbor zo svojich poslancov.

(2) Za ďalších členov komisie volí okresný národný výbor i krajský národný výbor občanov, ktorí sa zaoberajú problematikou starostlivosti o rodinu a deti alebo sa osvedčili pri výchove detí; pritom dbá na to, aby členmi komisie boli detský, prípadne dorastový lekár, ženský lekár, pedagóg, psychológ, sudca z povolania, zástupca prokuratúry a zástupca orgánov Verejnej bezpečnosti.

§ 13

Rokovanie a zloženie komisie starostlivosti o rodinu a deti

(1) Komisia je schopná rokovať a uznávať sa, ak je prítomný predseda alebo jeho zástupca a najmenej polovica ostatných členov a pracovník príslušného odboru národného výboru, ktorý je zároveň tajomníkom komisie.

(2) Ak to vyžaduje povaha prerokúvanej veci, musí sa na rokovaní zúčastniť člen komisie určený predsedom alebo jeho zástupcom.

(3) Ak je to potrebné, prizve predseda komisie alebo jeho zástupca na rokovanie komisie zástupcu školy alebo socialistickej organizácie.

(4) Zástupcovia organizácií uvedených v predchádzajúcom odseku a zástupcovia orgánov sociálneho zabezpečenia musia byť na rokovanie komisie prizvaní, ak tieto orgány (organizácie) o to požiadajú.

(5) Ustanovenia § 3 ods. 5, § 6 a § 7 platia i pre rokovanie komisie starostlivosti o rodinu a deti.

DRUHÁ ČASŤ

PODMIENKY A SPÔSOB POSKYTOVANIA SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

PRVÝ DIEĽ

STAROSTLIVOSŤ O RODINU A DETI

Výchovná a poradenská činnosť

§ 14

(1) Okresné národné výbory organizujú, zabezpečujú a koordinujú výchovu občanov k manželstvu a k zodpovednému rodičovstvu prostredníctvom svojich komisií, okresných zborov pre občianske záležitosti, koordinačných zborov a kultúrnych, zdravotníckych a sociálnych zariadení, ktoré spravujú; spolupracujú pritom so socialistickými organizáciami.

(2) Miestne (mestské) národné výbory sa zúčastňujú na výchove k manželstvu a k zodpovednému rodičovstvu najmä kultúrnou, zdravotníckou a sociálno-výchovnou činnosťou; v rámci tejto činnosti upradávajú najmä besedy so snúbencami, prednášky a kurzy.

(3) Miestne (mestské) národné výbory vykonávajú činnosť uvedenú v odseku 2 prostredníctvom svojich komisií, zborov pre občianske záležitosti a kultúrnych zariadení; spolupracujú pritom so socialistickými organizáciami.

§ 15

(1) Okresné národné výbory

- a) vyhľadávajú rodiny s nezaopatrenými deťmi a farchové ženy žijúce v nepriaznivých životných pomeroch; pritom osobitnú pozornosť venujú rodinám s väčším počtom detí, neúplným rodinám, rodinám kde sú matka alebo otec vážne chorí, rodinám ohrozeným rozvratom a rodinám alkoholikov a pôsobia na odstránenie príčin a dôsledkov ich nepriaznivých životných pomerov vhodnými formami sociálnej starostlivosti,
- b) vyhľadávajú deti, ktorých rodičia alebo iné osoby zodpovedné za ich výchovu neplnia svoje povinnosti, ohrozujú alebo narúšajú ich výchovu, a pôsobia na odstránenie príčin a dôsledkov týchto nedostatkov.

(2) Miestne (mestské) národné výbory sa zúčastňujú na činnosti uvedenej v odseku 1; ak nemôže miestny (mestský) národný výbor sám poskytnúť dostatočnú pomoc a dosiahnuť nápravu, upozorní okresný národný výbor na občanov, ktorí potrebujú sociálnu starostlivosť a spolupôsobí pri jej poskytovaní. Miestny (mestský) národný výbor oznámi okresnému národnému výboru najmä prípady, keď rodičia alebo iné zodpovedné osoby zanedbávajú onenie svojich povnností pri výchove detí závažným spôsobom, prípadne keď dieťa treba umiestniť do výchovy nahrádzajúcej výchovu rodičov.

(3) Okresné národné výbory poskytujú deťom, rodičom, iným občanom zodpovedným za výchovu detí a farchavým ženám pomoc a sociálno-právnu ochranu, a ak to odôvodňuje povaha prípadu, spisujú potrebné návrhy, rokujú v ich záujme s ostatnými orgánmi, zariadeniami a organizáciami a v prípade potreby im sprostredkujú ich pomoc.

§ 16**Ochrana detí pred škodlivými vplyvmi**

Miestne (mestské) národné výbory

- a) zakročujú v prospech detí, ktorým rodičia alebo iní občania zodpovední za ich výchovu neposkytujú riadnu starostlivosť a pôsobia na odstraňovanie príčin, ktoré tieto nedostatky spôsobujú. Závažné nedostatky oznamujú okresnému národnému výboru;
- b) dozerajú, aby sa deťom a mladistvým nepodávali alebo nepredávali alkoholické nápoje, aby sa deti mladšie ako 15 rokov nezdržovali bez dozoru osôb zodpovedných za ich výchovu vo verejných miestnostiach, kde sa také nápoje podávajú;
- c) dozerajú, aby usporiadatelia filmových, divadelných predstavení a iných kultúrnych a športových podujatí nedovolili účasť detí a mladistvých na predstaveniach (podujatiach) mládeži neprístupných.

Výchovné opatrenia**§ 17**

(1) Ak rodičia alebo iní občania zodpovední za výchovu zamedbávajú svoje povinnosti, ak sami alebo iní občania narúšajú výchovu dieťaťa alebo ak je správanie dieťaťa závadné, vyšetrí miestny (mestský) národný výbor všetky okolnosti prípadu a prerokuje so zúčastnenými odstránenie nedostatkov vo výchove dieťaťa.

(2) Ak nemožno očakávať, že samo prerokovanie zabezpečí nápravu, a ak to vyžaduje záujem spoločnosti, miestny (mestský) národný výbor

- a) v menej závažných prípadoch napomenie maloletého, prípadne občanov, ktorých správanie bolo závadné; prito môže požiadať spoločenskú organizáciu na pracovisku týchto občanov, aby toto opatrenie vykonala;
- b) závažných prípadoch, alebo oak predchádzajúce napomenutie bolo neúčinné, určí nad maloletým dohľad; pokiaľ však ide o prípady, ktorými sa zaoberal súd alebo okresný národný výbor, môže tak urobiť len vtedy, ak súd alebo okresný národný výbor vo vec nerozhodol.

(3) Výkonom dohľadu poverí miestny (mestský) národný výbor dôverníka starostlivosti o deti, prípadne inú vhodnú osobu. Ten, kto bol výkonom dohľadu poverený, je povinný v súčinnosti so školou a so spoločenskými organizáciami v bydlisku alebo na pracovisku sústavne na dieťa a na občanov, ktorí zodpovedajú za jeho výchovu, výchovne pôsobiť a sledovať, ako sa dieťa správa, ako sa o neho rodičia alebo iní občania zodpovední za jeho výchovu starajú; v prípade potreby dáva podnet na ďalšie opatrenia v záujme dieťaťa.

(4) O vyslovenom opatrení upovedomí miestny (mestský) národný výbor okresný národný výbor, súd, prípadne školu a organizáciu, v ktorej účastník pracuje.

§ 18

(1) Ak to vyžaduje záujem spoločnosti na riadnej výchove dieťaťa a miestny (mestský) národný výbor tak ešte neurobil, môže komisia starostlivosti o rodinu a deti okresného národného výboru urobiť opatrenia podľa § 17; v závažnejších prípadoch, najmä ak treba chrániť dieťa pred škodlivými vplyvmi, môže mu uložiť i primerané obmedzenia; môže mu napríklad zakázať návštevu podnikov a zábav preň nevhodných, styk s občanmi, ktorí môže mať nepriaznivý vplyv na jeho výchovu; o vyslovenom opatrení upovedomí miestny (mestský) národný výbor, prípadne školu alebo organizáciu. Okresný národný výbor v súčinnosti s miestnym (mestským) národným

výborom a v spolupráci s dôverníkom starostlivosti o deti, so školou alebo organizáciou sleduje, či maloletý dodržiava uložené obmedzenia.

(2) V prípadoch, ktorými sa zaoberal súd, môže okresný národný výbor urobiť opatrenia uvedené v predchádzajúcom odseku len vtedy, ak súd vo veci nerozhodol.

(3) Dohľad vykonáva okresný národný výbor v súčinnosti s dôverníkom starostlivosti o deti, miestnym (mestským národným výborom, so školou a so spoločenskými organizáciami v mieste bydliska alebo na pracovisku; pritom sústavne sleduje, ako sa dieťa správa, ako sa oň rodičia alebo iní občania zodpovední za jeho výchovu starajú; a v prípade potreby a s ohľadom na výsledky tohto pôsobenia prijme alebo navrhne ďalšie opatrenia v záujme dieťaťa.

§ 19

Pomoc deťom v naliehavých prípadoch

Miestne (mestské) národné výbory poskytujú deťom v naliehavých prípadoch okamžitú pomoc, najmä keď dieťaťu hrozí vážna ujma na živote alebo na zdraví v dôsledku nedostatočnej starostlivosti rodičov alebo iných občanov zodpovedných za jeho výchovu a keď nemožno čakať, až v jeho prospech zasiahne okresný národný výbor alebo súd. Miestne (mestské) národné výbory zakročia aj vtedy, keď sa dieťa v dôsledku závažného ochorenia alebo úmrtia rodičov alebo iných občanov zodpovedných za jeho výchovu náhle ocitne bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak potrebuje okamžitú lekársku pomoc a rodičia alebo iní občania zodpovední za jeho výchovu mu ju neobstarajú.

§ 20

Umiestnenie dieťaťa do náhradnej výchovy

(1) Okresný národný výbor podáva súdu návrh na nariadenie ústavnej výchovy v prípadoch, v ktorých sa nedostatky v rodinnej výchove prejavili výžnou mravnou narušenosťou dieťaťa alebo ak je dieťa v doterjšom prostredí vážne ohrozené vo svojom telom alebo duševnom vývoji a iné výchovné opatrenia nevedli k cieľu a zverenie dieťaťa do výchovy iného občana sa nejaví účelné alebo postačujúce. Ústavnú výchovu môže okresný národný výbor navrhnúť aj vtedy, keď sa dieťa ocitlo bez akejkoľvek riadnej starostlivosti a nemžno ho zveriť do výchovy iného občana.

(2) Ak treba bez odkladu umiestniť dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej výchovu rodičov, pretože sa oň nikto riadne nestará, alebo preto, že jeho život, zdravie alebo vývoj v doterjšom prostredí je vážne ohrozený, rozhodne okresný národný výbor predbežne o jeho okamžitom umiestnení v rodine zaručujúcej priaznivé podmienky pre jeho všestranný vývoj alebo o jeho umiestnení v ústave; o svojom opatrení upovedomí súd, ktorý rozhodne dodatočne.

(3) V prípadoch, v ktorých súd rozhodne o umiestnení dieťaťa do výchovy iného občana alebo nariadi ústavnú výchovu alebo určí ochrannú výchovu, zabezpečí okresný národný výbor umiestnenie dieťaťa do výchovy nahrádzajúcej výchovu rodičov, prípadne do zariadení ústavnej alebo ochrannej výchovy.

(4) Okresné národné výbory zisťujú podmienky ďalšej výchovy detí v rodine, ak má byť zrušená ústavná alebo ochranná výchova, pôsobia na zlepšenie výchovného prostredia v takých rodinách a sledujú pomery detí, ktoré sa do rodiny vrátili po skončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, alebo mladistvých, ktorí sa do rodiny vrátili po skončení výkonu trestu odňatia slobody; miestne (mestské) národné výbory spolupôsobia pri výkone tejto činnosti a rozhodujúce skutočnosti, ktoré pritom zistia, oznamujú okresnému národnému výboru.

(5) Okresné národné výbory pri zaradovaní mladistvých podmiennečne odsúdených a mladistvých po skončení ústavnej alebo ochrannej výchovy a po preustení z výkonu trestu odňatia slobody do

učebného alebo pracovného pomeru spolupracujú najmä s organizáciami i s orgánmi Revolučného odborového hnutia a Socialistického zväzu mládeže v organizáciách a poskytujú týmto mladistvým zvýšenú výchovnú a sociálnu starostlivosť.

§ 21

Starostlivosť o deti zverenú do výchovy iných občanov ako rodičov

(1) Okresné národné výbory pravidelne sledujú telesný a duševný vývoj detí zverených do výchovy iných občanov ako rodičov. Za tým účelom najmenej raz za štvrt roka poverený pracovník alebo funkcionár národného výboru navštívi rodinu, v ktorej dieťa žije, a v prípadoch potreby poskytne občanovi zodpovednému za výchovu dieťaťa, prípadne dieťaťu pomoc potrebnú na všestranný vývoj dieťaťa.

(2) Pokiaľ súd neustanoví dieťaťu opatrovníka alebo pokiaľ sa ustanovený opatrovník svojej funkcie neujme, vykonáva okresný národný výbor v záujme detí neodkladné úkony.

(3) Na základe rozhodnutia súdu vykonáva okresný národný výbor funkciu opatrovníka.

§ 22

Sprostredkovanie osvojenia

(1) Okresné národné výbory vyhľadávajú deti vhodné na osvojenie a občanov vhodných stať sa osvojiteľmi. Preverujú, či títo občania spôsobom svojho života a života svojej rodiny poskytujú záruku, že dieťa budú vychovávať na jeho prospech a v záujme spoločnosti, a pôsobia na to, aby osvojenie bolo pre dieťa čo najprospešnejšie.

(2) Krajské národné výbory zabezpečujú prehľad detí vhodných na osvojenie a občanov vhodných stať sa osvojiteľmi a pôsobia na to, aby sa vhodným občanom odporučili vhodné deti na osvojenie.

§ 23

Vecná pomoc

Vecnú pomoc uskutočňujú okresné národné výbory poskytnutím predmetov potrebných na uspokojovanie životných potrieb, najmä výživy, ošatenia a vybavenia domácnosti, pokiaľ si ch rodičia s nezaopatrenými deťmi, najmä osamelé matky (otcovia), ktoré sa starajú o nezaopatrované dieťa, a ženy v dobe farchavosti nemôžu zabezpečiť z vlastných príjmov.

§ 24

Peňažné príspevky

(1) Jednorazový peňažný príspevok sa poskytuje na úhradu nákladov, ktoré vznikli v dôsledku mimoriadnych životných situácií občanov uvedeným § 23, ak sú sociálne odkázaní.

(2) Na zabezpečenie výživy alebo na úhradu nákladov na životné potreby, ktoré sa pravidelne opakujú a ktoré nemožno zabezpečiť inak, môže okresný národný výbor poskytnúť týmto občanom opakujúci sa peňažný príspevok.

§ 25

Dávky sociálnej starostlivosti uvedené v § 23 a v § 24 možno poskytnúť aj občanom, ktorí majú v priamej starostlivosti nezaopatrované deti, na ktoré sa poskytuje príspevok na výživu, 1) pokiaľ tento príspevok nestačí na zabezpečenie životných potrieb týchto detí.

§ 26

Poskytovanie jednotlivých dávok sociálnej starostlivosti sa navzájom nevylučuje.

§ 27

Pôžičky

(1) Okresné národné výbory môžu poskytovať v mimoriadnych prípadoch bezúročné pôžičky občanom uvedeným v § 23, ak sa prechodne ocitli v nepriaznivých životných pomeroch, ktoré môže za pomoci pôžičky prekonať, a ak môžu poskytnutú pôžičku splatiť bez toho, že tým bude ohrozené zabezpečenie ich životných potrieb.

(2) Pôžičku možno poskytnúť, najmä na úhradu nákladov spojených s uspokojovaním životných potrieb, najmä na ošatenie a vybavenie domácnosti.

Opatrovateľská služba pre rodiny s deťmi

§ 28

(1) Účelom opatrovateľskej služby pre rodiny s deťmi je poskytovať pomoc rodinám pri starostlivosti o deti (spravidla do desiatich rokov veku) a pri vedení domácnosti, ak si ich rodina nemôže sama zabezpečiť pre vážne prekážky. Opatrovateľská služba sa poskytuje sociálne odkázaným občanom bezplatne, ostatným občanom za úplnú alebo čiastočnú úhradu s prihliadnutím na príjmy, rodinné a majetkové pomery občana. Maximálna výška úhrady za jednotlivé úkony opatrovateľskej služby je ustanovená v prílohe č. 1 tejto vyhlášky.

(2) Za vážne prekážky sa považujú najmä:

- a) choroba, rekonvalescencia, kúpeľná liečba, úmrtie alebo iné náhle odlúčenie jedného alebo oboch rodičov,
- b) pôrod, šestonedelie, starostlivosť o viac malých detí,
- c) vo výnimočných prípadoch aj vtedy, ak osamelá matka, prípadne iná osamelá osoba, v priamej starostlivosti ktorej je dieťa, nastúpi do práce, pretože už vyčerpala podporu pri ošetrovaní člena rodiny podľa predpisov o nemocenskom poistení²⁾ alebo o zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dieťaťa.³⁾

§ 29

Aktívny národných výborov pôsobiace pri starostlivosti o rodinu a deti

(1) Miestny (mestský) národný výbor zriaďuje aktív starostlivosti o rodinu a deti na plnenie svojich úloh pri starostlivosti o rodinu a deti z radov svojich poslancov a dobrovoľných spolupracovníkov, predovšetkým z funkcionárov a členov spoločenských organizácií.

(2) Pre úspešné a včasné plnenie úloh v starostlivosti o rodinu a deti zriaďujú okresné národné výbory zbor dôvernícov starostlivosti o deti. Za členov tohto zboru vymenúvajú občanov, ktorých vzťah k socialistickej spoločnosti, osobné vlastnosti, spôsob života, pomer k deťom a schopnosť výchovne pôsobiť poskytujú záruku, že budú svedomite a podnetne plniť zverené úlohy. Pri vymenovaní prihliadajú na návrhy, ktoré podali miestne (mestské) národné výbory po prerokovaní s občianskymi výbormi a so spoločenskými organizáciami.

(3) Dôverníci starostlivosti o deti zisťujú, ako rodiny plnia svoje spoločenské funkcie pri výchove detí, pomáhajú pri odstraňovaní nedostatkov, vykonávajú dohľad a plnia iné úlohy, ktoré im okresný národný výbor pri starostlivosti o rodinu a deti uloží.

(4) Obvod, v ktorom má dôverník starostlivosti o deti vykonávať svoju činnosť, určí okresný národný výbor tak, aby sa úplne využili dôverníkove poznatky o pomeroch, mieste alebo pracovisku a umožnilo sa mu úspešné plnenie úloh.

(5) Okresný národný výbor vydá dôverníkovi preukaz o vymenovaní.

§ 30

Spolupráca s inými orgánmi

Národné výbory všetkých stupňov spolupracujú s hospodárskymi a spoločenskými organizáciami, so školami, súdmi a zdravotníckymi zariadeniami; okresné národné výbory spolupracujú najmä so zariadeniami, v ktorých sa vykonáva ústavná alebo ochranná výchova a krajské národné výbory s detskými diagnostickými ústavmi a s diagnostickými ústavmi pre mládež.

DRUHÝ DIEL

STAROSTLIVOSŤ O OBČANOV ŤAŽKO POSTIHNUTÝCH NA ZDRAVÍ A O STARÝCH OBČANOV

§ 31

Dávky a služby sociálnej starostlivosti

(1) Miestne (mestské) národné výbory poskytujú občanom ťažko postihnutým na zdraví a starým občanom, ktorí sú na to socilne odkázaní, príspevok na spoločné stravovanie, jednorazový peňažný príspevok a vecnú pomoc. Výšku príspevku určia s prihliadnutím na ich príjmy a na rodinné a majetkové pomery.

(2) Miestne (mestské) národné výbory zabezpečujú občanom uvedeným v odseku 1 spoločné stravovanie v závodných a diétnych jedálňach, v jedálňach jednotných roľníckych družstiev a v zariadeniach verejného stravovania, prípadne aj dovozom stravy z týchto jedální alebo z ústavov sociálnej starostlivosti do klubov dôchodcov.

(3) Vecná pomoc sa uskutočňuje zabezpečením namáhavejších pracovných úkonov nevyhnutných na zabezpečenie prevádzky a údržby domácnosti, ktoré občan, nemôže pre svoj zdravotný stav alebo vek vykonávať sám, prípadne poskytnutím predmetov potrebných na uspokojovanie životných potrieb.

(4) jednorazový peňažný príspevok sa poskytuje na úhradu mimoriadnych nevyhnutných nákladov, ktoré nemôže občan uhradiť zo svojich bežných príjmov.

(5) Účasť na kultúrnom a spoločenskom živote zabezpečujú miestne (mestské) národné výbory občanom ťažko postihnutým na zdraví a starým občanom najmä tým, že zriaďujú kluby dôchodcov. Miestne (mestské) národné výbory tiež dojednávajú a zabezpečujú možnosť návštevy divadelných a filmových predstavení a iných kultúrnych a športových podujatí za znížené vstupné, prípadne bezplatne.

(6) Okresné národné výbory, prípadne mestské národné výbory môžu tiež zabezpečovať pre občanov ťažko postihnutých na zdraví a pre starých občanov rekreačné zájazdy, prípadne krátkodobé, najviac týždňové rekreačné pobyty. Na úhradu nákladov s tým spojených môže byť sociálne odkázaným občanom poskytnutý jednorazový peňažný príspevok.

§ 32**Opatrovateľská služba**

(1) Opatrovateľskú službu poskytujú okresné národné výbory občanom ťažko postihnutým na zdraví a starým občanom, ktorí nie sú schopní sami si obstaráť nevyhnutné práce v domácnosti alebo ktorí pre nepriaznivý zdravotný stav potrebujú ošetrovanie inou osobou, pokiaľ potrebnú starostlivosť nemôžu poskytovať rodinní príslušníci týchto občanov, ktorí s nimi žijú v spoločnej domácnosti.

Opatrovateľská služba sa neposkytuje pri karanténe nariadenej pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení takouto chorobou.

(2) Opatrovateľská služba zahŕňa bežné práce nevyhnutné na udržiavanie domácnosti, obstarávanie nákupov a donášku jedla, najmä obedov, ako aj vykonávanie jednoduchých ošetrovateľských úkonov.

(3) Opatrovateľská služba sa poskytuje sociálne odkázaným občanom bezplatne. Ostatným občanom sa poskytuje za plnú alebo čiastočnú úhradu s prihliadnutím na ich vek a zdravotný stav. Výška úhrady sa určí podľa príjmov a rodinných a majetkových pomerov odkázaného občana, prípadne jeho rodinných príslušníkov, od ktorých možno požadovať úhradu za poskytnuté služby (manžel, deti alebo rodičia). Maximálna výška úhrady za jednotlivé úkony opatrovateľskej služby je určená v prílohe č. 1 tejto vyhlášky.

Opakujúce sa peňažné príspevky**§ 33**

Sociálne odkázaným občanom postihnutým chorobou, ktorá vyžaduje diétne stravovanie, najmä občanom chorým na aktívnu tuberkulózu alebo cukrovku poskytuje okresný národný výbor opakujúci sa príspevok na úhradu zvýšených nákladov na stravovanie. Príspevok sa poskytuje na žiadosť doloženú lekráskou správou, prípadne na návrh príslušného zdravotníckeho zariadenia.

§ 34

Občanom používajúcim zložité ortopedické pomôcky, ktorí sa pripravujú na pracovné uplatnenie alebo sú sústavne pracovne činní alebo vykonávajú sústavnú verejnú činnosť, môžu okresné národné výbory poskytovať opakujúci sa príspevok na zvýšené výdavky, ktoré im používanie týchto pomôcok spôsobuje; podmienka sociálnej odkázanosti sa neskúma.

§ 35

Nevidomým, ktorí sú sústavne zárobkovo činní alebo sa pripravujú na pracovné uplatnenie, okresné národné výbory poskytujú opakujúci sa príspevok na zvýšené výdavky, ktoré súvisia s ich chybou, až do výšky 200 Kčs mesačne. Príspevok sa neposkytuje, ak patrí týmto občanom invalidný alebo sirotsky dôchodok, prípadne príplatok k prídavkom na deti (výchovnému). Príspevok sa tiež neposkytuje, ak nevidomý poberá príspevok po čas prípravy na pracovné uplatnenie⁴) alebo ak je mu po čas tejto prípravy poskytované bezplatné ubytovanie a stravovanie.

§ 36

Opakujúce sa peňažné príspevky možno poskytovať aj iným občanom ťažko postihnutým na zdraví a starým občanom sociálne odkázaným, ak je poskytovanie príspevku odôvodnené mimoriadne vyššími výdavkami na životné potreby.

Účelové príspevky

§ 37

(1) Občanom ťažko zdravotne postihnutým, ktorí potrebujú osobitné pomôcky na odstránenie, zmiernenie alebo prekonanie následkov ich postihnutia, najmä nevidomým a nedoslýchavým, poskytujú okresné národné výory jednorazový príspevok na zakúpenie pomôcky, ktorú neposkytuje ani nepožiačiava štátna zdravotnícka správa. Príspevok sa poskytuje prednostne tým občanom, ktorí potrebujú uvedenú pomôcku na výkon zamestnania, na prípravu na pracovné uplatnenie alebo na výkon sústavnej verejnej činnosti. Nevidomým občanom sa poskytuje príspevok na zakúpenie vodiaceho psa.

(2) Výška príspevku podľa prechádzajúceho odseku sa určí s prihliadnutím na príjmy a rodinné a majetkové pomery občana, a to spravidla do polovice kúpnej ceny pomôcky; v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže byť poskytnutá vyššia suma, a to až do plnej kúpnej ceny pomôcky. Príspevok nevidomému na zakúpenie vodiaceho psa sa poskytuje spravidla v plnej výške nákladov potrebných na zakúpenie psa, jeho výcvik, ako aj výdavky spojené s odovzdaním psa nevidomému.

(3) Občan, ktorý vodiaceho psa už nepotrebuje, je povinný ponúknuť ho na kúpu Zväzu invalidov v Českej socialistickej republike alebo, ak mu bol príspevok poskytnutý v plnej výške nákladov na jeho zakúpenie, psa bezplatne odovzdať tomuto zväzu.

§ 38

(1) Občanovi s ťažkými chybami nosného a pohybového ústrojenstva, ktorý je odkázaný na individuálnu dopravu, môže okresný národný výbor poskytnúť príspevok na zakúpenie motorového vozidla s podmienkou, že ho bude tento občan používať sústavne na svoju dopravu; predpokladom poskytnutia uvedeného príspevku je, že ani odkázaný občan ani jeho manželka (manžel, družka, druh) žijúci s ním v spoločnej domácnosti nevlastní motorové vozidlo s výnimkou jednostopového vozidla.

(2) Výšku príspevku podľa prechádzajúceho odseku určí okresný národný výbor s prihliadnutím na cenu vozidla, na jeho využitie a na príjmy a majetkové pomery občana a jeho rodiny.

(3) Občan, ktorému bol poskytnutý príspevok na zakúpenie motorového vozidla, je povinný neodkladne oznámiť okresnému národnému výboru, ktorý mu príspevok poskytol, predaj, darovanie alebo iný prevod motorového vozidla do vlastníctva, prípadne do užívania inej osobe. Okresný národný výbor určí, či a akú čiastku z poskytnutého príspevku je tento občan povinný vrátiť, ak od výplaty príspevku do dňa, keď sa prevod motorového vozidla uskutočnil, ešte neuplynulo 5 rokov.

§ 39

Mimoriadne výhody pre občanov ťažko postihnutých na zdraví

(1) Občanom ťažko postihnutým na zdraví, ktorým ich chyba alebo choroba podstatne obmedzuje pohybovú schopnosť, sa poskytujú podľa druhu a stupňa postihnutia mimoriadne výhody I.-III. stupňa. Pri určovaní stupňa telesného postihnutia občana prihliada posudková komisia sociálneho zabezpečenia okresného národného výboru na všetky chyby, choroby a okolnosti, ktoré vo vzájomnej súvislosti obmedzujú jeho pohybovú schopnosť. Sociálna odkázanosť sa neskúma.

(2) Občanom ťažko postihnutým na zdraví, ktorí nemôžu spravidla dlhší čas stáť, sa poskytujú mimoriadne výhody I. stupňa, ktorými sú

- a) nárok na vyhradené miesto na sedenie vo verejných dopravných prostriedkoch pravidelnej hromadnej dopravy osôb okrem vlakov (vozňov), v ktorých je miesto na sedenie viazané na zakúpenie miestenky,
- b) nárok na prednosť pri osobnom prerokúvaní ich záležitostí, ak toto rokovanie vyžaduje dlhšie čakanie, najmä státie.

(3) Občanom ťažko postihnutým na zdraví, ktorí nie sú schopní okrem dlhšieho státia ani dlhšej chôdze, sa poskytujú mimoriadne výhody II. stupňa, ktorými sú

- a) výhody uvedené v predchádzajúcom odseku,
- b) nárok na bezplatnú dopravu pravidelnými spojmi miestnej hromadnej verejnej dopravy osôb (električkami, trolebusmi, autobusmi a metrom),
- c) zľava na polovicu cestovného v druhej vozňovej triede osobného vlaku a rýchliku vnútroštátnej prepravy a v pravidelných vnútroštátnych spojoch autobusovej diaľkovej dopravy.

(4) Občanom ťažko postihnutým na zdraví, ktorí nemôžu bez sprievodcu používať verejné hromadné dopravné prostriedky, sa poskytujú mimoriadne výhody III. stupňa, ktorými sú

- a) výhody uvedené v predchádzajúcich odsekoch,
- b) nárok na bezplatnú dopravu sprievodcu verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami v miestnej a diaľkovej preprave,
- c) u nevidomých nárok na bezplatnú prepravu vodiaceho psa, pokiaľ ich nesprevádza sprievodca.

(5) Ďalej možno občanom uvedeným v odseku 3 a 4 poskytnúť polovičnú zľavu vstupného na divadelné a filmové predstavenia, koncerty a iné kultúrne a športové podujatia. Pri poskytnutí zľavy občanom uvedeným v odseku 4 sa poskytne polovičná zľava vstupného aj ich sprievodcovi.

(6) Okresný národný výbor vydáva preukaz oprávňujúci na mimoriadne výhody podľa predchádzajúcich odsekov s vyznačeným, o aký druh mimoriadnych výhod ide. Preukaz občana ťažko postihnutého na zdraví, ktorému sú priznané mimoriadne výhody III. stupňa, platí i pre jeho sprievodcu, pokiaľ sprevádza tohto občana.

(7) Okresný národný výbor prostredníctvom svojej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia zmení, prípadne odníme stupeň priznaných mimoriadnych výhod, ak priznaný stupeň mimoriadných výhod nezodpovedá stavu choroby alebo chyby, alebo ak mimoriadne výhody boli opätovne zneužívané.

Príspevok na prevádzku motorových vozidiel a príspevok na úhradu poistného

§ 40

(1) Občanom ťažko postihnutým na zdraví, ktorým boli priznané mimoriadne výhody II. alebo III. stupňa a ktorí sú držiteľmi motorových vozidiel, okresný národný výbor poskytne príspevok na prevádzku motorového vozidla a príspevok na úhradu poistného zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel, ak ich držiteľ používa sústavne pre svoju potrebu a ak ich nepožičiava na dopravu iných osôb.

(2) Príspevky podľa predchádzajúceho odseku možno poskytnúť aj manželovi (manželke) alebo dieťaťu držiteľa motorového vozidla, pokiaľ im boli priznané mimoriadne výhody podľa § 39 ods. 3 alebo 4 a pokiaľ žijú v spoločnej domácnosti s držiteľom motorového vozidla a vozidlo sa používa sústavne na ich dopravu.

(3) Ak je v spoločnej domácnosti viac postihnutých osôb uvedených v odseku 2, možno poskytnúť príspevok len jednému.

§ 41

(1) Ak občan nepoužíva vozidlo, na prevádzku ktorého sa príspevky podľa § 40 ods. 1 priznali, nepretržite po čas dlhší ako tri mesiace, je povinný ohlásiť túto skutočnosť neodkladne národnému výboru, ktorý mu príspevok poskytol.

(2) Okresný národný výbor príspevok, prípadne jeho zvýšenie upraví alebo odníme, ak zistí, že sa zmenili skutočnosti, za ktorých bol príspevok, prípadne jeho zvýšenie priznané.

(3) Znížiť alebo odňať príspevok na úhradu poistného však možno s účinnosťou až od 1. januára nasledujúceho kalendárneho roka.

§ 42

(1) Občanom ťažko postihnutým na zdraví, ktorým boli priznané mimoriadne výhody III. stupňa, sa poskytujú príspevky (§ 40 ods. 1) v najvyššej výmere (príloha č. 2 tejto vyhlášky).

(2) Občanom, ktorým boli priznané mimoriadne výhody II. stupňa, sa poskytujú príspevky vo výške jednej polovice súm uvedených v prílohe č. 2, pokiaľ ich hrubý mesačný príjem nepresahuje sumu 2400 Kčs. Ak ich príjem presahuje túto sumu, je príspevok 30 % najvyššej výmery príspevkov uvedených v príloh č. 2.

§ 43

(1) Občanom ťažko postihnutým na zdraví, trpiacim ťažkou chybou nosného alebo pohybového ústrojenstva alebo úplnou, prípadne praktickou slepotou, ktorí preukážu, že z vážnych dôvodov najazdia viac ako 6000 km ročne, môže byť príspevok podľa predchádzajúceho ustanovenia zvýšený až na dvojnásobok.

(2) Za vážne dôvody možno považovať najmä dopravu do zamestania, častejšiu potrebu dochádzania k lekárovi a v primeranom rozsahu i rekreačné jazdy až do 1/4 celkového počtu vykázaných kilometrov.

§ 44

(1) Príspevok, prípadne jeho zvýšenie patrí od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po dni, keď sa občan ťažko postihnutý na zdraví stal držiteľom motorového vozidla, prípadne keď mu boli priznané mimoriadne výhody II. alebo III. stupňa.

(2) Príspevok na úhradu poistného za bežný kalendárny rok sa poskytne len vtedy, ak sa občan stal držiteľom motorového vozidla alebo ak mu boli priznané mimoriadne výhody do 30. júna tohto roka. V ostatných prípadoch sa tento príspevok poskytne až začínajúc 1. januárom nasledujúceho kalendárneho roka.

(3) Príspevok na prevádzku motorového vozidla sa vypláca vo dvoch splátkach, a to za I. polrok k 1. aprílu a za II. polrok k 1. októbru. Úhrada poistného sa vypláca k 1. aprílu.

Evidencia zdravotne postihnutých detí a mladistvých**§ 45**

(1) Na zabezpečenie a preĺbenie komplexnej starostlivosti o deti a mladistvých postihnutých na zdraví vedú okresné národné výbory evidenciu týchto detí.

(2) Okresné národné výbory zaraďujú deti a mladistvých do evidencie na základe hlásenia okresného pediatra, vedúceho dorastového lekára v okrese a pracovníkov orgánov a zariadení školstva, práce a sociálnych vecí.

§ 46

(1) V evidencii sú vedené deti a mladiství vo veku od 1 roku do 18 rokov, ktorí pre svoje mentálne, telené alebo zmyslové postihnutie sú odkázaní na trvalú alebo dlhodobú komplexnú koordinovanú zdravotnú, sociálnu a výchovnú starostlivosť.

(2) Do evidencie sa zaraďujú aj deti a mladiství s ľahším zdravotným alebo duševným postihnutím, ak im rodina ani v súčinnosti s orgánmi zdravotníctva, školstva, práce a sociálnych vecí nie je schopná zabezpečiť potrebnú starostlivosť.

TRETÍ DIEĽ

STAROSTLIVOSŤ O OBČANOV, KTORÍ POTREBUJÚ OSOBITNÚ POMOC

§ 47

Starostlivosť o občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc v dôsledku mimoriadnych udalostí

(1) Občanom, ktorí sa v dôsledku mimoriadnych udalostí (napríklad živelných pohrôm) ocitli v mimoriadne ťažkých pomeroch, ktoré nemôžu dočasne prekonať vlastným pričinením ani za pomoci svojej rodiny, môže miestny (mestský) národný výbor poskytnúť vecnú pomoc, prípadne jednorazový peňažný príspevok na úhradu mimoriadných nevyhnutných nákladov. Vecná pomoc sa uskutočňuje poskytnutím predmetov nevyhnutných na uspokojenie základných životných potrieb, najmä poskytnutím ošatenia, základného vybavenia domácnosti a podobne.

(2) Okresné národné výbory môžu poskytnúť občanom uvedeným v odseku 1 na prekonanie následkov mimoriadnych udalostí bezúročné pôžičky, ak títo občania môžu poskytnutú pôžičku splatiť, a nebude tým ohrozené zabezpečenie ich životných potrieb alebo životných potrieb ich rodiny.

(3) Pôžičku možno poskytnúť najmä na úhradu nákladov spojených s uspokojovaním životných potrieb, najmä na výživu, ošatenie a vybavenie domácnosti a na opravu bytu alebo rodinného domčeka.

Starostlivosť o občanov, ktorí žijú v mimoriadne ťažkých pomeroch

§ 48

(1) Okresné národné výbory organizujú, koordinujú a vykonávajú v spolupráci s ostatnými štátnymi orgánmi, hospodárskymi a spoločenskými organizáciami starostlivosť o občanov, ktorí žijú v mimoriadne ťažkých pomeroch a ktorí potrebujú pomoc spoločnosti na prekonanie dôsledkov a návykov prameňajich z odlišného spôsobu života v minulosti.

(2) Okresné národné výbory sledujú pracovné zaradenie a stabilitu pracovných pomerov občanov uvedených v odseku 1, úroveň starostlivosti o deti a preškolskú a školskú výchovu detí týchto občanov, materiálnu a kultúrnu úroveň bývania týchto občanov a robia opatrenia na zvýšenie životnej úrovne, týchto občanov a ich postupnú intehráciu medzi ostatné obyvateľstvo.

(3) Miestne (mestské) národné výbory pomáhajú občanom uvedeným v odseku 1 pri zvyšovaní ich životnej úrovne, najmä im poskytujú pomoc pri zvyšovaní úrovne bývania, výživy a výchovy detí,

zdravotného stavu a kultúrneho rozvoja.

§ 49**Výchovná starostlivosť a poradenská služba**

(1) okresné národné výbory poskytujú výchovnú starostlivosť a poradenskú službu občanom uvedeným v § 48 ods. 1 na prekonanie zaostalých foriem spôsobu života, na upevnenie aktívneho vzťahu k práci, rodine a spoločnosti a pri riešení sociálnych problémov.

(2) Miestne (mestské) národné výbory sa zúčastňujú na výchovnej starostlivosti o týchto občanov, sledujú život ich rodín a pomáhajú im riešiť ich sociálne problémy.

§ 50**Výchovná starostlivosť o deti a mládež**

(1) Okresné národné výbory usporadúvajú letné rekreačno-výchovné tábory pre výchovne zanedbané deti občanov uvedených v § 48 ods. 1 v čase hlavných školských prázdnin s cieľom, aby tieto deti získali základné sociálne, zdravotnícke a kultúrne návyky a doplnili si i medzery vo výchove a vo vzdelaní.

(2) Okresné národné výbory usporadúvajú sociálno zdravotnícke kurzy pre výchovne zanedbanú dospelujúcu mládež v priebehu školského roku s cieľom, aby si dospelujúca mládež upevnila potrebné sociálne, zdravotné a kultúrne návyky a lepšie sa pripravila pre život v rodine a v spoločnosti.

(3) Miestne (mestské) národné výbory sa zúčastňujú na usporadúvaní letných rekreačno-výchovných táborov a sociálno-zdravotníckych kurzov najmä tým, že pomáhajú pri výbere detí a mládeže a spolupôsobia pri zabezpečovaní ich účasti.

§ 51**Vecná pomoc a peňažné príspevky**

(1) Okresné národné výbory poskytujú sociálne odkázaným občanom uvedeným v § 48 ods. 1 vecnú pomoc zameranú najmä na zvýšenie úrovne bývania, vedenia domácností, na umiestnenie detí do materských škôl a školských družín, na vybavenie detí a mládeže do letných rekreačno-výchovných táborov a sociálno-zdravotníckych kurzov a v naliehavých prípadoch na uspokojenie základných životných potrieb.

(2) V naliehavých a odôvodnených prípadoch, ak nie je vhodné poskytnúť vecnú pomoc, možno poskytnúť jednorazový peňažný príspevok ako výpomoc v mimoriadnych, spravidla dočasných situáciách.

ŠTVRTÝ DIEL**STAROSTLIVOSŤ O OBČANOV SPOLOČENSKY NEPRISPÔSOBENÝCH****§ 52****Okruh osôb**

Spoločensky neprispôsobenými občanmi sa rozumejú najmä

- a) občania preustení z výkonu trestu odňatia slobody,
- b) občania prepustení z protialkoholického alebo iného obdobného liečenia,
- c) občania žijúci spôsobom nedôstojným občana socialistickej spoločnosti.

§ 53**Výchovná a poradenská činnosť**

(1) Okresné národné výbory pôsobia výchovne na občanov spoločensky neprispôsobených a pomáhajú im poradenskou činnosťou prekonať ťažké životné pomery, riešiť sociálne dôsledky ich spoločenskej neprispôsobenosti a utvárať u nich aktívny vzťah k práci a k spoločnosti.

(2) Miestne (mestské) národné výbory sa na starostlivosti o občanov spoločensky neprispôsobených zúčastňujú najmä tým, že sledujú zaradenie týchto občanov do riadneho občianskeho života a pomáhajú pri zabezpečení ich ubytovania.

§ 54**Pomoc pri pracovnom umiestnení**

Okresné národné výbory poskytujú občanom spoločensky neprispôsobeným pomoc pri pracovnom uplatnení spočívajúcu spravidla vo vyhľadani pracovného miesta vhodného najmä z hľadiska výchovného ovplyvňovania týchto občanov; zároveň sledujú zmeny ich pracovného umiestnenia, hodnotia dôvody týchto zmien a robia opatrenia na zamedzenie nežiadúcej fluktuácie týchto občanov.

§ 55**Pomoc pri zabezpečovaní ubytovania**

Okresné národné výbory poskytujú občanom spoločensky neprispôsobeným pomoc pri zabezpečení ubytovania. Ak nie je možné zabezpečiť ubytovanie inak, môže zabezpečiť okresný národný výbor ubytovanie v zariadení pre občanov spoločensky neprispôsobených (§ 90) alebo sa dohodne o ubytovaní v podnikovej ubytovni organizácie, v ktorej občan spoločensky neprispôsobený pracuje.

§ 56**Peňažný príspevok a vecná pomoc**

(1) V odôvodnených a naliehavých prípadoch môže okresný národný výbor poskytnúť jednorazový peňažný príspevok na úhradu nevyhnutných životných nákladov, ak ich nemôžu občania spoločensky neprispôsobení uhradiť zo svojich príjmov.

(2) Ak je to účelné, môže okresný národný výbor poskytnúť týmto občanom v odôvodnených a naliehavých prípadoch vecnú pomoc, najmä ošatenie, prípadne iné veci na zabezpečenie nevyhnutných životných potrieb.

§ 57**Pôžičky**

(1) Okresné národné výbory môžu poskytnúť bezúročné pôžičky občanom spoločensky neprispôsobeným, ak sa ocitli v nepriaznivých životných pomeroch, ktoré môžu za pomoci pôžičky prekonať, a ak môžu poskytnutú pôžičku splatiť bez toho, že tým bude ohrozené zabezpečenie ich životných potrieb alebo životných potrieb ich rodiny.

(2) Pôžičku možno poskytnúť najmä na úhradu nákladov spojených s uspokojovaním životných potrieb, najmä na výživu, ošatenie a vybavenie domácnosti základnými potrebami.

§ 58**Starostlivosť o občanov prepustených z výkonu trestu**

Občanom spoločensky neprispôsobeným, ktorí sú vo výkone strestu odňatia slobody a nie sú schopní práce pre starobu alebo invaliditu alebo sú občanmi so zmenenou pracovnou schopnosťou, sprostredkujú okresné národné výbory príslušné podľa miesta výkonu trestu už pred ich prepustením na základe hlásenia príslušného nápravno-výchovného ústavu priznanie dávok alebo služieb sociálneho zabezpečenia. Občanom starým alebo pre svoj zdravotný stav odkázaným na sústavnú starostlivosť, pokiaľ nemjú príbuzných, ktorí sú povinní sa o nich starať, sprostredkujú prijatie do ústavu sociálnej starostlivosti priamo z výkonu trestu odňatia slobody.

§ 59**Spolupráca s inými orgánmi a organizáciami**

Pri výkone starostlivosti o občanov spoločensky neprispôsobených spolupracujú národné výbory so zdravotníckymi zariadeniami a orgánmi činnými v trestnom konaní, s nápravno-výchovnými ústavmi a so socialistickými organizáciami.

§ 60

Povinnosti organizácií Organizácie zamestnávajúce občanov spoločensky neprispôsobených sú najmä povinné

- a) viesť evidenciu týchto občanov a neodkladne hlásiť okresnému národnému výboru zmeny v ich pracovnom umiestnení a rozviazaní pracovného pomeru s nimi,
- b) dbať o zaraďovanie týchto občanov do pracovných kolektívov zaručujúcich zodpovedajúce výchovné pôsobenie,
- c) poverovať zodpovedných pracovníkov potrebnou pomocou týmto občanom pri ich pracovnom uplatnení, ako aj sledovaním ich pracovných výsledkov a spoločenského zapojenia,
- d) podľa možnosti poskytovať týmto občanom v prípade potreby na požiadanie okresného národného výboru ubytovanie v podnikových ubytovniach.

§ 61**Dobrovoľní spolupracovníci**

Na zabezpečenie starostlivosti o spoločensky neprispôsobených občanov zriaďujú miestne (mestské) národné výbory a okresné národné výbory aktív dobrovoľných spolupracovníkov. Ako dobrovoľných spolupracovníkov získavajú najmä sudcov z ľudu, osvedčených pracovníkov národných výborov, iných štátnych orgánov a spoločenských organizácií. na spoluprácu v organizáciách získavajú spolupracovníkov najmä z radov pracovníkov zabezpečujúcich starostlivosť o pracujúcich, majstrov a iných vedúcich pracovníkov a funkcionárov Revolučného odborového hnutia a Socialistického zväzu mládeže.

PIATY DIEL**ÚSTAVY SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI****§ 62****Zriaďovanie a organizácia ústavov sociálnej starostlivosti**

(1) Ústavy sociálnej starostlivosti (ďalej len „ústavy“) zriaďujú a spravujú krajské národné výbory, okresné národné výbory alebo mestské národné výbory v zásade vo svojom územnom obvode.

(2) Pre obyvateľov hlavného mesta Prahy zriaďuje a spravuje ústavy Národný výbor hlavného mesta Prahy, ktorý môže zriaďovať ústavy i mimo svojho územného obvodu po dohode s krajským národným výborom a okresným národným výborom, v územnom obvode ktorých má byť ústav zriadený.

(3) Ústavy môžu mať svoje organizačné zložky (napríklad rekreačné zariadenia, zotavovňu mládeže a podobnej aj mimo územného obvodu národného výboru, ktorý ich spravuje. tieto osobitné zariadenia môžu byť spoločné pre via ústavov.

(4) Zlúčenie alebo rozdelenie ústavov alebo ich časti sa môže urobiť len vtedy, ak sa tým dosiahnu lepšie výsledky v odbornej ústavnej starostlivosti, ako aj lepšie hospodárske výsledky. Zlúčiť možno len ústavy toho istého druhu.

(5) Organizáciu ústavu upravuje organizačný poriadok, ktorý vydáva národný výbor, ktorý ústav spravuje.

§ 63

Prijímanie do ústavov

(1) Občanov, ktorí sú plnoletí a neboli pozbavení spôsobilosti na právne úkony, možno prijímať do ústavov len s ich súhlasom, občanov neplnoletých a občanov zbavených spôsobilosti na právne úkony so súhlasom ich zákonného zástupcu alebo opatrovníka. Ak má byť občan premiestnený do iného ústavu, je potrebné s ním toto opatrenie dopredu prerokovať. Ak ide o občanov neplnoletých alebo zbavených spôsobilosti na právne úkony, treba premiestnenie dopredu prerokovať so zákonným zástupcom alebo s opatrovníkom.

(2) Pri premiesnení občana zo zdravotníckeho zariadenia do ústavu sociálnej starostlivosti sa postupuje rovnako ako pri prijatí do ústavu sociálnej starostlivosti.

(3) Pri premiestnení občana do ústavu riadeného iným národným výborom ako je ústav, v ktorom bol občan doteraz umiestnený, vydáva rozhodnutie o premiestnení národný výbor, ktorý spravuje ústav, do ktorého má byť občan premiestnený.

Druhy ústavov sociálnej starostlivosti

§ 64

Ústavy pre telesne postihnutú mládež

(1) Ústavy pre telesne postihnutú mládež sú určené pre deti a mládež vo veku od 3 do 18 rokov a v prípade potreby ďalšej prípravy na pracovné uplatnenie do 26 rokov, u ktorých ťažký stupeň telesnej chyby neumožňuje alebo podstatne sťažuje normálny spôsob výchovy, vzdelania a prípravy na povolanie. Podľa možností sa môžu prijímať i deti a mládež s trvalými ľahšími telesnými chybami, ak nie je možné zabezpečiť potrebnú rehabilitáciu v prostredí, v ktorom žijú.

(2) Niektoré ústavy pre telesne postihnutú mládež môžu byť vyhradené deťom a mladistvým, ktorí okrem telesnej chyby sú postihnutí aj chybným mentálnym vývojom ľahšieho stupňa, ktorý však nevylučuje vzdelávanie v osobitnej škole zriadenej pri ústave.

(3) V ústavoch pre telesne postihnutú mládež sa poskytuje ubytovanie, zaopatrenie, včítane ošatenia, zdravotnícka starostlivosť, včítane rehabilitácie a vhodná príprava pre život.

(4) Príprava pre život zahŕňa

a) predškolskú výchovu pre deti vo veku od 3 do 6 rokov a školskú výchovu pre školopovinné deti,

- b) mimoškolskú a mimopracovnú výchovu,
- c) prípravu na povolanie, ktoré sa uskutočňuje alebo štúdiom na školách mimo ústavu, alebo odborným výcvikom; odborný výcvik sa uskutočňuje v socialistických organizáciách alebo v ústavných dielnach, a to v učebnom pomere,
- d) zácvičenie na jednoduché práce, na ktoré stačí mladistvý vzhľadom na svoj zdravotný stav.

(5) V ústavoch pre telesne postihnutú mládež sa môže poskytnúť v potrebnom rozsahu starostlivosť uvedená v odsekoch 3 a 4 aj deťom a mladistvým, ktorí bývajú mimo ústavu.

§ 65

Ústavy pre mentálne postihnutú mládež

(1) Ústavy pre mentálne postihnutú mládež sú určené pre deti a mládež vo veku od 3 do 26 rokov, ktorých rozumové schopnosti sú na takej nízkej úrovni (imbecilita a idiotia), že ich nemožno vzdelávať ani v osobitných školách. Prijímajú sa i takí, ktorí sú postihnutí aj telesnou alebo zmyslovou chybou.

(2) Do týchto ústavov sa prednostne prijímajú deti a mladiství, ktorí nepriaznivo ovplyvňujú vývoj súrodencov, ako aj deti a mladiství, ktorým nemôže byť poskytnutá potrebná starostlivosť v rodine.

(3) Do ústavov pre mentálne postihnutú mládež nemožno prijímať deti a mladistvých,

- a) ktorých oneskorený rozumový vývoj je následkom výchovnej zanedbanosti,
- b) u ktorých dochádza k akútnym prejavom psychických porúch ohrozujúcich okolie.

(4) V ústavoch pre mentálne postihnutú mládež sa poskytuje ubytovanie, a zopatrzenie, včítane ošatenia, zdravotnícka starostlivosť, včítane primeranej rehabilitácie, a výchova zameraná podľa možnosti aj na pracovnú činnosť.

§ 66

Ústavy pre denný a týždňový pobyt mentálne postihnutej mládeže

(1) Ústavy pre denný a týždňový pobyt mentálne postihnutej mládeže sú určené pre nevzdelávateľné deti a mladistvých vo veku od 3 do 26 rokov s chybným mentálnym vývojom stredného stupňa.

(2) Do týchto ústavov nemožno prijímať deti a mládež s chybným mentálnym vývojom ťažšieho stupňa ani mládež postihnutú ťažšou telesnou chybou, ktorá má za následok obmedzenú pohyblivosť. Deti školského veku možno prijímať len za predpokladu, že boli oslobodené od povinnej školskej dochádzky.

(3) V ústavoch pre denný a týždňový pobyt mentálne postihnutej mládeže sa poskytuje v potrebnom rozsahu stravovanie, zdravotnícka starostlivosť a výchova zameraná aj na pracovnú činnosť. V ústavoch pre týždňový pobyt sa poskytuje aj ubytovanie, s výnimkou dní pracovného pokoja.

§ 67

Ústavy pre dospelých občanov telesne postihnutých

Ústavy pre dospelých občanov telesne postihnutých sú určené pre občanov s ťažkými telesnými chybami vo veku od 18 rokov, ktorí potrebujú ústavné zaopatrenie, pretože nie je možné potrebnú starostlivosť zabezpečiť v doterajšom prostredí. Občania, ktorí sú postihnutí ťažšou mentálnou chybou, sa do týchto ústavov neprijímajú.

§ 68**Ústavy pre dospelých občanov zmyslove postihnutých**

(1) Ústavy pre dospelých občanov zmyslove postihnutých sú určené pre občanov vo veku od 18 rokov postihnutých úplnou alebo praktickou slepotou alebo pre občanov, ktorí sú hluchonemí, ak sú odkázaní na ústavnú starostlivosť, pretože nie je možné potrebnú starostlivosť zabezpečiť v doterajšom prostredí. Ústavná starostlivosť sa poskytuje aj tým občanom zmyslove postihnutým, ktorí môžu byť pracovne činní len v podmienkach ústavnej starostlivosti.

(2) Do týchto ústavov môžu byť prijímaní i zmyslove postihnutí občania, ktorí sú postihnutí aj ľahšou telesnou alebo mentálnou chybou.

§ 69**Ústavy pre dospelých občanov mentálne postihnutých**

Ústavy pre dospelých občanov mentálne postihnutých sú určené pre občanov vo veku od 26 rokov postihnutých mentálnou chybou ťažšieho stupňa (imbecilita a idiotia) a pre občanov postihnutých okrem ťažšej mentálnej chyby aj telesnou alebo zmyslovou chybou, ktorí potrebujú ústavnú starostlivosť, nie však liečebnú starostlivosť v lôžkovom zdravotníckom zariadení. Občania postihnutí mentálnou chybou ľahšieho stupňa môžu byť do ústavu prijatí len vtedy, ak nevyhnutne potrebujú ústavnú starostlivosť.

§ 70**Zaopatrenie v ústvoch pre dospelých občanov**

V ústavoch pre dospelých občanov telesne, mentálne a zmyslove postihnutých sa poskytuje ubytovanie, zaopatrenie, zdravotná starostlivosť, včítane primeranej rehabilitácie, kultúrna starostlivosť a príležitosť na prácu vo vhodných podmienkach.

§ 71**Domovy dôchodcov**

(1) Domovy dôchodcov sú určené predovšetkým pre starých občanov, ktorí pre trvalé zmeny zdravotného stavu potrebujú komplexnú starostlivosť, ktorá im nemôže byť zabezpečená členmi ich rodiny ani opatrovateľskou službou alebo inými službami sociálnej starostlivosti, a pre starých občanov, ktorí toto umiestnenie nevyhnutne potrebujú z iných vážnych dôvodov. Nemôžu však byť prijatí občania, ktorých zdravotný stav vyžaduje liečenie a ošetrovanie v lôžkovom zdravotníckom zariadení.

(2) V domovoch dôchodcov aňsa poskytuje ubytovanie, zaopatrenie, zdravotná a kultúrna starostlivosť a príležitosť na dobrovoľnú činnosť podľa schopností a záujmu obyvateľov ústavu tak, aby bola zabezpečená vhodná náplň ich života.

§ 72**Domovy-penzióny pre dôchodcov**

Domovy-penzióny pre dôchodcov sú určené pre starých občanov, ktorých celkový zdravotný stav je taký, že nepotrebujú komplexnú starostlivosť za predpokladu, že im budú poskytnuté služby, potrebné vzhľadom na ich vek a zdravotný stav.

§ 73**Výbor obyvateľov**

(1) V ústavoch pre dospelých občanov telesne alebo zmyslove postihnutých a v domovoch dôchodcov sa obyvatelia zúčastňujú na usporiadaní života v ústave svojimi zástupcami zvolenými do výboru obyvateľov; výbor obyvateľov spolupracuje najmä pri zabezpečovaní kultúrnej náplne života a pracovnej činnosti obyvateľov ústavu a dbá o vhodné stravovanie a dodržiavanie poriadku v ústave a o ochranu ústavného majetku.

(2) Ústavom pre mládež napomáhajú pri plnení ich úloh združenia rodičov a priateľov ústavu; v ústavoch, pri ktorých sú ustanovené združenia rodičov a priateľov školy, vykonávajú uvedenú pôsobnosť tieto zruženia.

§ 74**Kultúrny fond**

(1) Na zvýšenie kultúrnej úrovne života v ústave sa zriaďuje kultúrny fond. Fond spravuje výbor obyvateľov, ktorý používa jeho prostriedky po dohode s vedúcim ústavu. Ak nie je v ústave výbor obyvateľov (v ústavoch pre mládež a v ústavoch pre mentálne postihnutých), rozhoduje o použití prostriedkov fondu vedúci ústavu podľa splnomocnenia národného výboru.

(2) Do kultúrneho fondu plyní časť čistého výnosu pomocného hospodárstva ústavu, včítane ústavnej výroby, o ktorý sa podstatne zaslúžili svojou prácou obyvatelia ústavu, a dobrovoľné príspevky.

§ 75**Odmena za pracovnú činnosť pri prevádzke ústavu**

Za pravidelnú pracovnú činnosť vykonávanú so súhlasom vedúceho ústavu pri prevádzke ústavu alebo jeho pomocného hospodárstva patrí obyvateľovi ústavu pre dospelých občanov telesne, zmyslove alebo mentálne postihnutých alebo domova dôchodcov a zverencom ústavov sociálnej starostlivosti pre mládež zdravotne postihnutú vo veku od 15 rokov odmena, ktorá sa určí podľa druhu vykonanej práce vo výške časovej mzdy za rovnaké alebo obdobné práce vykonávané v pracovnom pomere. Pri výkonoch nižších než normálnych sa odmeny primerane znižujú; odmeny možno určiť poušálnou sumou. Pracovná činnosť vyp lývajúca zo súdružského vzťahu medzi obyvateľmi, ako aj činnosť, ktorá netrvá ani hodinu denne alebo je ojedinelá či náhodná, sa neodmeňujú.

§ 76**Ukončenie zaopatrenia v ústave**

(1) zaopatrzenie v ústave sa končí dobrovoľným odchodom občana z ústavu, premiestnením do iného ústavu, prepustením alebo jeho úmrtím.

(2) Odchod z ústavu je občan povinný oznámiť vedúcemu, ústavu aspoň 15 dní vopred. Za maloletých a za občanov zbavených spôsobilosti na právne úkony robí vyhlásenie o odchode ich zákonný zástupca alebo opatrovník.

(3) Obyvateľ ústavu môže byť prepustený, ak ďalšie poskytovanie ústavnej starostlivosti nie je účelné alebo potrebné. Obyvateľ ústavu môže byť ďalej prepustený, ak i po opätovnom napomenutí hrubo porušuje ústavný poriadok. Z ústavu však nemožno prepustiť občana, o ktorého nie je inak postarané a ktorý je úplne odkázaný na pomoc spoločnosti.

(4) Úmrtie obyvateľa ústavu vedenie ústavu ihneď oznámi najbližším príbuzným alebo iným občanom, ktorých pred svojou smrťou obyvateľ určí miestnemu (mestskému) národnému výboru, prípadne územnému obvodnému lekárovi, v obvode ktorého osoba zomrela.

ŠIESTY DIEL

OSTATNÉ ÚČELOVÉ ZARIADENIA SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

Manželské a predmanželské poradne

§ 77

(1) Manželské a predmanželské poradne poskytujú odborné sociálne služby manželom, snúbencom i iným občanom v oblasti partnerských a rodinných vzťahov, porady v otázkach plánovaného rodičovstva, spolupôsobia pri osvojovaní detí a pri ich zverovaní do pestúnskej starostlivosti a zúčastňujú sa na výchove občanov k manželstvu a k zodpovednému rodičovstvu.

(2) Služby poskytované manželskými a predmanželskými poradňami sú bezplatné.

§ 78

Krajské manželské a predmanželské poradne poskytujú odbornú metodickú pomoc okresným manželským a predmanželským poradňam v obvode svojej pôsobnosti.

§ 79

Spolupráca s inými orgánmi a organizáciami

Pri plnení svojich úloh spolupracujú manželské a predmanželské poradne s miestnymi (mestskými) národnými výbormi, so súdmi, so zdravotníckymi zariadeniami, školami, s pedagogicko-psychologickými poradňami, s vedeckými a výskumnými ústavmi a pracoviskami, so socialistickými organizáciami a hromadnými oznamovacími prostriedkami.

§ 80

Zriaďovanie manželských a predmanželských poradní

(1) Manželské a predmanželské poradne zriaďujú a spravujú okresné národné výbory a krajské národné výbory.

(2) Národný výbor, ktorý manželskú a predmanželskú poradňu spravuje, vydá pre ňu organizačný a prevádzkový poriadok podľa vzorového organizačného poriadku manželských a predmanželských poradní, vydaného Ministerstvom práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky.

§ 81

Povinnosť zachovávať mlčanlivosť

Pracovníci poradní sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone svojej činnosti, a to i po skončení tejto činnosti.

Domovy pre matky s deťmi

§ 82

Domov pre matky s deťmi (ďalej len „domov“) poskytuje osamelým matkám s malými deťmi, ktoré sa ocitli v mimoriadne ťažkej situácii, ubytovanie, výchovnú a poradenskú starostlivosť,

prípadne iné sociálne služby, najmä pomoc pri obstarávaní zamestnania a pri umiestnení detí v predškolských zariadeniach.

§ 83

Zriaďovanie domovov

Domovy zriaďujú a spravujú krajské národné výbory a podľa potreby aj okresné národné výbory. Národný výbor, ktorý domov spravuje, vydá preň domáci poriadok podľa vzorového domáceho poriadku domova, vydaného Ministerstvom práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky.

§ 84

Umiestnenie v domove

(1) Krajský národný výbor, prípadne okresný národný výbor pri rozhodnutí o prijatí do domova zároveň rozhodne o výške poplatku za pobyt; pritom prihliadne na sociálno-ekonomickú situáciu matky.

(2) Matka môže byť prepustená z domova, ak opätovne hrubo porušila domáci poriadok. O prepustení rozhoduje národný výbor, ktorý domov spravuje. Podľa okolností prípadu dá tento národný výbor podnet príslušnému okresnému národnému výboru na zabezpečenie ďalšej starostlivosti o deti.

Osobitné zariadenia na výkon pestúnskej starostlivosti

§ 85

(1) Osobitné zariadenia na výkon pestúnskej starostlivosti⁵⁾ zriaďujú a spravujú okresné národné výbory.

(2) Okresný národný výbor, ktorý zariadenie spravuje, vydá po prerokovaní s Ministerstvom práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky prevádzkový poriadok zariadenia.

§ 86

(1) K prijatiu dieťaťa do zariadenia dochádza na základe právoplatného rozhodnutia súdu o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti pestúna v zariadení alebo na základe právoplatného rozhodnutia súdu o jeho ustonovení za opatrovníka dieťaťa. Okresný národný výbor príslušný podľa trvalého pobytu dieťaťa vopred prerokuje zamýšľané umiestnenie dieťaťa v zariadení s okresným národným výborom, ktorý zariadenie spravuje, a s pestúnom.

(2) Ak spĺňa plnoleté dieťa, ktoré doteraz žilo v pestúnskej starostlivosti vykonávanej v zariadení, podmienky nároku na príspevok na úhradu potrieb dieťaťa,⁶⁾ zostáva i naďalej v zariadení, ak sa o tom dohodne s pestúnom. V ostatných prípadoch sa treba o ďalšom pobyte dieťaťa v zariadení dohodnúť aj s okresným národným výborom, ktorý zariadenie spravuje.

Výcvikové strediská a výcvikové zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou

§ 87

(1) Výcvikové strediská a výcvikové zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou zriaďujú so súhlasom Ministerstva práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky a spravujú spravidla okresné národné výbory, a ak ide o výcvikové zariadenia určené prevažne pre potrebu celého kraja alebo niekoľkých krajov, krajské národné výbory.

(2) Do zariadení uvedených v odseku 1, ktoré zriaďujú krajské národné výbory, môžu byť prijímaní aj občania z krajov Slovenskej socialistickej republiky.

§ 88

V zariadeniach uvedených v § 87 ods. 1 zabezpečujú národné výbory prípravu na pracovné uplatnenie pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ak túto prípravu nemožno zabezpečiť vo výcvikových zariadeniach organizácií, prípadne v organizáciách priamo.

§ 89

Národný výbor, ktorý spravuje výcvikové stredisko alebo výcvikové zariadenie pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, vydá pre nich organizačný poriadok.

Zariadenia pre občanov spoločensky neprispôsobených

§ 90

(1) Občanom spoločensky neprispôsobeným bez prístrešia zabezpečujú národné výbory ubytovanie najmä v ubytovniach na prechodný pobyt občanov bez prístrešia (ďalej len „ubytovne“).

(2) V ubytovniach možno poskytnúť krátkodobé, spravidla najviac desaťdňové ubytovanie. V prípadoch hodných osobitného zreteľa môže národný výbor povoliť ubytovanie trvajúce dlhšie.

(3) Výšku úhrady za ubytovanie určí národný výbor s prihliadnutím na sociálno-ekonomickú situáciu občana spoločensky neprispôsobeného.

§ 91

(1) Ubytovne zriaďujú a spravujú okresné národné výbory a krajské národné výbory, v Prahe Národný výbor hlavného mesta Prahy. Ostatné národné výbory môžu zriaďovať a spravovať ubytovne len so súhlasom okresného národného výboru, v Prahe so súhlasom Národného výboru hlavného mesta Prahy.

(2) Národný výbor, ktorý ubytovňu spravuje, vydá pre ňu domáci poriadok.

§ 92

Kluby dôchodcov

(1) Poslaním klubu dôchodcov je uspokojovať kultúrne a spoločenské záujmy starých občanov a občanov ťažko postihnutých na zdraví, zbavovať ich pocitu izolovanosti a poskytnúť im niektoré služby.

(2) Kluby dôchodcov sú zriaďované a spravované miestnymi (mestskými) národnými výbormi, v hlavnom meste Prahe obvodnými národnými výbormi. Národný výbor, ktorý klub dôchodcov spravuje, vydá preň domáci poriadok.

(3) Z návštevníkov klubu sa utvára 3-5 členná správa klubu, ktorá dbá o dodržiavanie domáceho poriadku klubu, o ochranu jeho zariadenia a organizuje pomoc návštevníkov klubu pri udržiavaní jeho prevádzky.

§ 93**Samostatné jedálne s vlastnou kuchyňou na stravovanie dôchodcov**

(1) Samostatné jedálne s vlastnou kuchyňou na stravovanie dôchodcov sú zariadenia sociálnej starostlivosti poskytujúce stravovanie tým dôchodcom, pre ktorých nemožno stravovanie zabezpečiť inak.

(2) Samostatné jedálne s vlastnou kuchyňou na stravovanie dôchodcov sú zriaďované a spravované miestnymi (mestskými) národnými výbormi a okresnými národnými výbormi. Národný výbor, ktorý ich spravuje, vydá pre ne prevádzkový poriadok.

SIEDMY DIEL**ORGANIZÁCIA OPATROVATELSKEJ SLUŽBY****§ 94**

(1) Na zabezpečenie opatrovateľskej služby budujú okresné národné výbory aktív dobrovoľných pracovníkov opatrovateľskej služby, ktorí vykonávajú opatrovateľskú službu popri opatrovateľkách z povolania. Ako dobrovoľných pracovníkov vyhľadávajú národné výbory najmä nepracujúcich dôchodcov a ženy z domácnosti, ako aj občanov pracovne činných, ktorí môžu opatrovateľskú službu vykonávať v čase svojho voľna.

(2) Pri organizácii opatrovateľskej služby dbajú národné výbory, aby táto služba bola poskytovaná čo najhospodárnejšie a čo najširšiemu okruhu občanov, ktorí ju potrebujú. Za tým účelom zabezpečujú podľa miestnych podmienok bývanie odkázaných občanov v domoch s opatrovateľskou službou a zriaďujú rôzne zariadenia opatrovateľskej služby, najmä strediská osobnej hygieny a pracovne opatrovateľskej služby. Aby opatrovateľská služba mohla byť poskytovaná čo najširšiemu okruhu občanov, využívajú národné výbory motorové vozidlá opatrovateľskej služby najmä na rozvoz stravy a na dopravu občanov do stredísk osobnej hygieny.

(3) Zariadenia opatrovateľskej služby uvedené v predchádzajúcom ustanovení zriaďujú a spravujú miestne (mestské) národné výbory a okresné národné výbory. Národný výbor, ktorý zariadenie spravuje, vydá preň prevádzkový poriadok.

§ 95**Dobrovoľní pracovníci opatrovateľskej služby**

(1) Dobrovoľní pracovníci opatrovateľskej služby nie sú v národnom výbore v pracovnom pomere; vzťahujú sa však na nich ustanovenia Zákonníka práce o náhrade škody pri pracovných úrazoch.7)

(2) Dobrovoľným pracovníkom opatrovateľskej služby národný výbor poskytuje odmenu; jej výšku určí podľa rozsahu a náročnosti úkonu v rámci určeného rozpätia súm za jednotlivé úkony opatrovateľskej služby uvedené v prílohe č. 1 tejto vyhlášky. Odmena dobrovoľného pracovníka nesmie v jednom kalendárnom mesiaci prekročiť sumu 1500,- Kčs. Do tejto čiastky sa nezahŕňajú odmeny za nočné služby, za mimoriadne úkony, príplatok za úkony vykonávané v dňoch pracovného pokoja a príplatok za opatrovateľskú službu u bacilonosiča.

ÔSMY DIEL
OKRESNÉ ÚSTAVY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A KRAJSKÉ METODICKÉ STREDISKÁ

§ 96

(1) Okresné ústavy sociálnych služieb komplexne zabezpečujú technické a ekonomické riadenie a organizáciu služieb sociálnej starostlivosti poskytovaných v ústavoch sociálnej starostlivosti a terénnych služieb sociálnej starostlivosti poskytovaných občanom ťažko postihnutým na zdraví a starým občanom. Okresné ústavy sociálnych služieb ďalej zabezpečujú po technickej a ekonomickej stránke prevádzku ostatných zariadení sociálnej starostlivosti, ktoré poskytujú služby sociálnej starostlivosti iným skupinám obyvateľov.

(2) Do okresných ústavov sociálnych služieb sa začleňujú najmä

- a) zariadenia ústavnej sociálnej starostlivosti pre starých občanov, pre občanov ťažko postihnutých na zdraví a výchovné strediská a výchovné zariadenia, prípadne iné zariadenia pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- b) opatrovateľská služba, kluby dôchodcov, samostatné jedálne sociálneho zabezpečenia a prípadne ďalšie zariadenia pre starých a zdravotne ťažko postihnutých dospelých občanov,
- c) ostatné zariadenia sociálnej starostlivosti, ktoré poskytujú služby sociálnej starostlivosti ďalším skupinám obyvateľstva (napríklad manželské a predmanželské poradne, domovy pre matky s deťmi).

(3) Okresné ústavy sociálnych služieb sú rozpočtové organizácie spravované okresnými národnými výbormi. Organizáciu týchto ústavov upravuje organizačný poriadok, ktorý vydá národný výbor, ktorý ústav spravuje.

§ 97

Pre metodicko-odborné riadenie ústavnej sociálnej starostlivosti, prípadne ďalších služieb sociálnej starostlivosti zriaďujú krajské národné výbory krajské metodické strediská ako svoje zariadenia na konzultačnú službu a prehlbovanie činností všetkých ústavov sociálnej starostlivosti v kraji po stránke odbornej, najmä výchovnej a zdravotnej, prípadne na odborné prehlbovanie činností ďalších služieb sociálnej starostlivosti. Tieto strediská sa zriaďujú spravidla v sídle krajského národného výboru, ktorý riadi ich činnosť. Organizáciu strediska upravuje organizačný poriadok strediska, ktorý vydá krajský národný výbor.

TRETIA ČASŤ
SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 98

Sociálna odkázanosť

(1) Pri posudzovaní sociálnej odkázanosti prihliada národný výbor na vek, zdravotný stav a rodinné a majetkové pomery posudzovaného občana a jeho rodinných príslušníkov, ktorí sú povinní prispievať mu na výživu, a na to, či si môže svoje pomery zlepšiť zárobkom z vlastnej práce.

(2) Schopnosť a možnosť rodinných príslušníkov plniť vyživovaciu povinnosť voči občanovi, ktorému sa má služba alebo dávka poskytnúť, sa nepreskúmava, ak hodnota služieb a dávok poskytnutých v priebehu 1 kalendárneho roka nepresahuje sumu 500,- Kčs.

§ 99**Zrušovacie ustanovenia**

Zrušujú sa:

1. Smernice Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 25/1964 o ústavnej sociálnej starostlivosti v znení smerníc Ministerstva práce a sociálnych vecí č. 12/1968, registrových v čiastke 1 Zbierky zákonov ČSSR z roku 1969 a smerníc Ministerstva práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky č. 3/1970, registrovaných v čiastke 36 Zbierky zákonov ČSSR z roku 1971, s výnimkou ustanovení, ktoré upravujú úhradu za starostlivosť poskytovanú v ústavoch sociálnej starostlivosti.
2. Smernice Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia č. 4/1968, ktorými sa ustanovujú podrobnosti o poskytovaní niektorých služieb sociálneho zabezpečenia (doplnkovej starostlivosti), registrované v čiastke 22 Zbierky zákonov ČSSR z roku 1968, v znení smerníc Ministerstva práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky č. 4/1970, registrovaných v čiastke 28 Zbierky zákonov ČSSR z roku 1971 a smerníc Ministerstva práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky z 18. 12. 1971, registrovaných v čiastke 4 Zbierky zákonov ČSSR z roku 1972.
3. Smernice Ministerstva práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky č. V/3-8003-20. 12. 1974 z 20. 12. 1974 o poskytovaní príspevku na prevádzku vozidiel občanom trvale ťažko postihnutým na zdraví.
4. Smernice Ministerstva práce a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky č. 9/1970 Ú. v. ČSR na vykonávanie dôchodkového zabezpečenia v znení smerníc č. 12/1972 Ú. v. ČSR.
5. Smernice Ministerstva školstva a kultúry z 10. 7. 1974 na vykonanie vládneho nariadenia č. 59/1964 Zb. o úlohách národných výborov pri starostlivosti o deti.

§ 100**Účinnosť**

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. januárom 1976.

Minister:

Dr. Hamerník v. r.

Príloha č. 1 vyhlášky č. 130/1975 Zb.

Úhrada za úkony opatrovateľskej služby

a) v rodinách s deťmi

b) pre občanov ťažkô postihnutých na zdraví a starých občanov

Sadzby	Maximálna suma denne Kčs		Sadzby	Maximálna suma denne Kčs	
	a)	b)		a)	b)
1. Jednoduché ošetrovateľské úkony	5,—	5,—	8. Príplatky za službu vykonávanú cez soboty, nedele a cez sviatky		
2. Úkony rannej a večernej osobnej hygieny	5,—	5,—	Úhrada sa zvyšuje až o 50 %		
3. Práce spojené s udržiavaním domácnosti	7,—	7,—	9. Výkon opatrovateľskej služby u bacilonosiča		
4. Donáška uhlia, vynesenie popola vo váhe do 15 kg na jeden úkon	3,—	3,—	Úhrada sa zvyšuje o 12 %		
5. Donáška alebo dovážka obeda alebo iného jedla, nákupy, nevyhnutné pochádzky, sprevádzanie na vyšetrenie, sprevádzanie detí do materskej alebo inej školy a pod.	3,—	3,—	10. Nočná služba (krátkodobé)		
6. Pranie drobnej osobnej bielizne, jej žehlenie a drobné opravy	5,—	5,—	— pohotovosť s možnosťou spánku	10,—	10,—
7. Naročnosť výkonu opatrovateľskej služby {byť na vyššom poschodí, ťažko dostupný terén, nevybavený byt, WC a voda mimo bytu, ťažko zvládnuteľný pacient alebo dieťa a iné okolnosti sťažujúce výkon opatrovateľskej služby}	3,—	3,—	— služba spojená s vykonávaním ošetrovateľských úkonov	20,—	20,—
			11. Výchovné zamestnanie detí, dohľad nad prípravou do školy u detí do 18 rokov	7,—	
			12. Mimoriadne úkony		
			Veľké pranie, veľmi znečistená bielizeň, veľké upratovanie, upratovanie po maliaroch alebo iných remeselníkoch, dezinfekcia, deratizácia a pod. sa hodnotí podľa sadzieb podnikov miestneho hospodárstva		

Príloha č. 2 vyhlášky č. 130/1975 Zb.

Príspevok na prevádzku motorových vozidiel a príspevok na úhradu poistného
(Najvyššia výmera)

A Jednostopové motorové vozidlá

— motorové trojkolky a vozidlá zn. Velelex

Obsah valcov	Príspevok na prevádzku kčs očne	Príspevok na úhradu poistného kčs očne
do 50 ccm	450,—	12,—
nad 50 do 100 ccm	450,—	24,—
nad 100 do 350 ccm	450,—	48,—
nad 350 ccm	700,—	48,—

B Automobily

Obsah valcov	Príspevok na prevádzku kčs očne	Príspevok na úhradu poistného kčs očne
do 500 ccm	700,—	60,—
nad 500 ccm do 800 ccm	700,—	144,—
nad 800 ccm do 1250 ccm	900,—	144,—
nad 1250 ccm do 2000 ccm	1300,—	144,—
nad 2000 ccm	1600,—	144,—

- 1) § 100 Zákona o rodine.
- 2) § 25 zákona č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení zákona č. 87/1968 Zb. o zmenách v nemocenskom poistení a v nemocenskej starostlivosti.
- 3) Najmä § 16 zákona č. 103/1964 Zb. o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa.
- 4) § 89 zákona o sociálnom zabezpečení.
- 5) § 12 zákona č. 50/1973 Zb. o pestúnskej starostlivosti.
- 6) § 5 zákona č. 50/1973 Zb.
- 7) § 190-203 Zákonníka práce, § 44 ods. 3 nariadenia vlády ČSSR č. 54/1975 Zb., ktorým sa vykonáva Zákonník práce.

